

Tribuna Nouă

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
 Bulev. Regina Maria Nr. 18. Tipografia „Aradul”

INSERȚII
 Se primesc după tarif la Administrația ziarului și la toate agențiile de publicitate.

Abonamente:
 Pe un an . 780 Lei
 Pe 6 luni . 390 Lei
 Pe 3 luni . 195 Lei

ZIAR POLITIC NAȚIONAL
 DIRECTOR: ION MONTANU

3 Lei ex.

3 Lei ex.

După alegerea dela Reghin

Câteva învățăminte

Arad, 26 Martie.

Lupta electorală dela Reghin a fost un foarte trist și regretabil spectacol al sfâșierilor noastre fratere. În timpul zăzului, că s'a sfârșit, respirăm ușurător. Dnul O. Goga, alesul circumscripției, se spune c'o stăpânită amănunțit, că cele petrecute în toată compania semănau a haiducie. Au dat tărăte în noroiul unei nemaivădit demagogii preceptele cele mai me ale crezului nostru național și atentat până și la puritatea ideii stre de stat. N'a fost o nobilă lămurire a argumentelor, ci scormonici ca sala instinctelor arcestrale, degenerate până la tentativa atentatului personal.

Bietii țărani din circumscripție au fost prin cărciume, prostiți de rău și de injurii, nu mai știu pe lume trăiesc. Grămezi de spurcături s'au vărsat asupra lor. Degogi cu otrăvă în cerul gurii, foți frivoli și agenți răgusiți li graiu de măreție, să le spuie, că eralul Averescu e un mare tăl-etc.

Junge acest citat din mărturisirile d. Goga, pe truca să ne facem de vâltoarea urată, în care s'a fundat pentru, încă multă vreme, un colț de țară. Din ta-adversă se arunță asupra parui dlui Goga, precum și asupra arnului (putea oare să lipsească re mijloacele utilizate de parti-național acest proiect de mas-radă?) tăciunii unor acuzații si-Rugăliare, cari însă, acum după ce volonțara s'a mai risipit, se pierd în gol. Din prin singur lucru regretabil se poate mediat, scrie în sarcina oamenilor dlui divințoga și anume ofensele faptice pstru. use unor deputați naționaliști. Cei -Onați, însă, — o constată o lume restreagă — au ajuns să fie socotiți că rupept niște apariții patologice în câmpul adhl luptelor noastre politice.

Cert este, că partidul poporului documentat în linie generală o a-udine civilizată, în vreme ce par-tul național n'a făcut nici o dis-cuțiune de mijloace și n'a ținut mă-nici de rezoanele intereselor herioare românești.

Din încăierarea atât de pătimășă elor două tabere, se desprind tot o serie de învățăminte, pe cari vernul nu va întârzia să le uti-zeze cu apropiatul prilej al legife-rei și reformei electorale. Demagogia și proanță trebuie alungată din lumea logie, lor, iar principiile fundamentale a vieții noastre de stat național te prin sancțiuni categorice im-ri-va tuturor braconierilor noștri tici.

Atitudinea de imperturbabilă ex-ativă ce a observat guvernul cu ul acestei algeri, ne indică o Divizierie în sensul acestei imperative cleslătăți.

Pat-De un str victoria dlui Goga are un răsuneț și în lumea miuc- Ziarele ungurești își fac un le merit din faptul, — pretind că neînsemnata majoritate dată de d. Goga se datorește ocasului satelor secuiești. După adu-se poate constata, acum ulterior, ută din voturile ungurești au e aievea pentru d. Goga, iar ca- cașuți pentru candidatul națio- undn schimb, însă, voturile s'a căzut aproape toate în tai- aționalist. Aceasta fiind rea-

litatea, putem afirma, că voturile minoritare s'au împărțit în două părți egale între combatanți. Nu intenționăm, totuși, să reducem cătuși de puțin importanța poli-tică a concursului maghiar. S'a fă-cut, în adevăr, dovada că voturile minoritare pot influența mult, fie și indirect, formațiunea unor înscm-nate chestiuni politice. În viitor va trebui să ținem seamă de această împre-jurare. Ceva mai mult. Lipsindu-ne de forțele minoritare, n'am ținea seamă de integralitatea forțelor țării noastre.

Un moment etic, vrednic de toată atențiunea, este pentru noi mărturi-sirea ce ne-o fac azi ziarele ungu-rești și anume, că ungiuri au votat cu sufletele înălțate pentru can-didatul unui partid din vechiul re-gat, căci ei ar fi votat mai cu dragă inimă un partid ardelenesc, adică pe cel național.

Lăsând la o parte eroarea funda-mentală a unei asemenea constatări, — căci azi nu mai există partide regătene, — ne oprim asupra unei adănci semnificații ce reflectă această mărturisire minoritară. Ni se spune adică, pentru întâiaoră, deși implicit, că așazisele „hotărâri dela Alba-Iulia” nu mai sânt crezute drept o „bulă de aur” a drepturilor minoritare, ci orientarea conștațenilor noștri se îndreaptă spre adevărul, că numai România întregită, în deplinătatea ei, este depozitara ideii și forței mo-rale a suveranității noastre națio-nale.

Dacă d. Goga, prin numeroasele d-sale titluri culturale, precum și grație farmecului particular al per-sonalității d-sale a putut să determi-ne acum primul act politic din partea minoritarilor în înțelesul unei recu-nacșteri definitive a integralismului nostru național, ca unic și categoric isvor al tuturor drepturilor din cu-prinsul României — d-sa se poate felicita, că a recompensat cu ceva durerea ce-am simțit pe urma sfâșierilor dela Reghin.

„Un popor, care și-a realizat idealul național, poate să-și permită un tratament civilizată și toleranț față cu minoritățile din țară, mai ales când — după cum arată semnele — ele recunosc ideea statului român” — a spus d. Goga la Reghin.

Dar a spus-o și președintele con-siliului de miniștri, în istoricele d-sale rostiri din zilele trecute, că :

„Temeiul statului nostru este o mie de ani de energie barbotească, este rezistența și lupta acestui popor și încoronarea fa-cultăților sale de energie etnică și de sim-feminte naționale. Și de aceia, încredzător în aceste facultăți noi privim cu toată nă-dejdea raporturile noastre cu minoritățile. În legile noastre, noi pe cât vom putea, pe cât vom vedea că prin atitudinea lor, prin simțămintele lor, ne vor arăta că toate concesiunile ce le vom face sânt com-patibile cu desvoltarea statului român, ne vom scuti de alte garanții legale. De a-ceia n'am pus în Constituție măsuri prea strimte, pentru că am voit să le las celor de mâine și poimâne, posibilitatea să des-volte foaosele minorităților pe temeiul a-micitiei, pe care noi vrem s'o avem ca mi-noritățile treptat cu aducerea lor la reati-tatea zilei de azi”.

În temeiul aceluiași porniri de a-micitiei noi credem a săvârși un lu-cru bun, dacă din prilejul multelo- învățăminte ale algerii dela Reghin reamintim conștațenilor noștri și a-aceste cuvinte de luminoase îndru-mări pentru viitor.

„Aripa”

NOTE

Arad, 26 Martie

Cine nu are curaj nu va face nimic mare. Cine nu are curaj nu va face nimic nou. Cine nu are curaj nu va fi niciodată într-adevăr el însuși. Geniul e curaj. Măreția e curaj. Originalitatea e curaj.” (G. Papini)

„Aripa”! Așa se cheamă organul de propagandă aero-nautică care va începe să apară săptămânal în București, sub conducerea d-lui Lt.-col aviator Andrei Popovici.

O gazetă necesară însăși, între atâtea gazete de prisos! O gazetă a curajului între atâtea gazete ale șantajului și ale lășității... Un mes-ger al eroismului și tenacității românești în lupta cu primejdiile. Un chiot al energiei românești peste orașul cu danciguri și cocote multe...

În zilele noastre în care primează interesele meschine, e un început care ne impresionează.

„Aripa”, — țipăt de alarmă a curajului nostru milenar, pe care reptilele grasn ale războaiului nostru din urmă vreau să-l înmormânte în mo-chia zilelor de astăzi.

Avem nevoie de curaj!

Pentru că stăpânim în pace și bucurie aceste pământuri noștrite dela moși și strămoși noștri, va trebui să stăpânim de-acum înainte ce-urile care ne învăluie și văzduhurile imense de de-acupra noastră.

În văzduhurile de de-acupra noastră se va ho-tări soarta neamului nostru.

„Aripa” apare pentru că se încă să între-zărim primejdiile dela ne amenință pe drumu-rite grele ale văzduhurilor... Să ne oțelescă trupurile pentru toate luptele, să ne înalte sa-ffetele peste mizeriile pământului și peste suferințele cărnii.

Buletin credincios al biruințelor aeriene ale curajului românesc, „Aripa” va umple un gol de mult simțit în publicistica noastră.

Va fi ea însăși aripă de oțel în văzduhurile în-finite ale năzuirilor noastre cele mai înna-țice ?!

Va scutura ea din letergiele suflete româ-nești?... Va isbi ea energiile și putea-le va căli la soarele aspru al vremurilor noi ?!

„Unică mântuire: curajul. Unic drum de scăpare: curajul. Unică rațiune de-a noi mândri: curajul. Unic titlu de glorie: curajul. Unică probă de foc: curajul”.

Am dori din tot sufletul ca „Aripa” să fie standardul de foc al curajului atotbiruitor în văzduhurile înalte ale sufletului românesc... În această nădejde îi așteptăm, cu frăție, con-ținutarea activității și isbănille care desigur, nu vor întârzia.

Serbarea sădirii pomilor în Arad

Direcțiunea Silvică Arad a luat inițiativa unei sărbători a sădirii arborilor care va avea loc anul acesta Sâmbătă 28 Mar-tie a. c.

Serbarea se va începe cu o producție a școalelor din localitate și o curățare oca-zională în sala cea mare a Primăriei lo-cale la ora 2 p. m. precis și se va con-ținea cu o plantație de arbori de pădure ce se va face în parcul din marginea ora-șului Arad lângă reședința Ocolului Silvic Ciata.

Importanța conferinței dela București

Colaboratorul diplomatic al ziarului „Daily Herald” din Londra scrie următoarele: „Perspectivele unui pact occidental în locul protocolului dela Geneva, nu sunt cătuși de puțin trandafirii. Punctul de gravitate s'a mutat dela Vest spre Est.

București, unde se vor întâlni miniștrii de externe ai Micii Înțelegeri, a întunecat de pe acum lumina dela Paris și Geneva. Conferința din București promise a fi

cea mai importantă dela înființarea Micii Înțelegeri. De rândul acesta se va chibzui asupra adesiunii Poloniei. Raporturile între Praga și Varșovia sunt azi mai bune.

Există însă unele puncte litigioase, dar sunt speranțe că ele se vor rezolva. Carac-teristic este faptul că presa ceică se ocupă iar de vechiul plan al lui Masarek, adică de blocul slav, dela Marea Baltică pînă la Adriatică.

Invitația către Polonia se va trimite pro-babil din partea României, pe rând Ceko-slovacia va trimite o invitație identică Greciei.”

Legislația minieră și producția

Conferința Dlui Ing. G. Damaschin

— Relații speciale pentru „Tribuna Nouă”. —

București, 24 Martie.

În fața unui public numeros format din tot ce are mai distins industria și finanța noastră, dl Ing. G. Damaschin, și-a des-voltat la Aula Fundației Carol, interesanta discală conferință despre: *Legislația minelor și producțiunea*.

Discă începe întrebându-se dacă a fost cerută actuala lege a minelor de o necesi-tate reală?

Cea mai mare parte din concesiunile mi-niere instituite intraser în mâna unor oame-ni lipsiți și de mijloace materiale și de cunoștințe tehnice, din care cauză, pe unele concesiuni nu se făceau nici un fel de lu-crare minieră și, dacă icl colo se fost înce-pute un puț sau o galerie, ele au fost cu-rând abandonate, fără ca zăcămintul să fi fost descis și pus în evidență.

1. Pe alte concesiuni s'au înfiripat ex-ploaștri debile, cari, prin lucrările duse în locurile cele mai favorabile, de obicei, pe aflorimentele zăcămintelor, urmăreau un câștig imediat. Cămpuri întregi au fost cu-prinse în dărâmturi, aruncate pradă focu-rilor și apelor din mină. Legea veche românească nu oferea prescripțiunii de crutare a zăcămintelor și nici sancțiuni.

2. România post-belică trăia sub imperiul a douăsprezece legi miniere cu regimuri de proprietate minieră diferite, având dispo-zițiuni ce nu se potriveau cu condițiunile noastre de viață.

3. Legea agrară, la început, Constituția nouă, mai apoi, au fixat un regim unic de proprietate minieră, prin care Statul, de-venea proprietarul tuturor zăcămintelor mi-niere, — cu excepțiunea „drepturilor căș-tigate”.

4. Totalitatea drepturilor câștigate, în-suma supraiețe uriașe, cari imobilizau aproape totalitatea zăcămintelor miniere descoperite și bătute. Reforma minieră urmărită de Constituție era redusă din această cauză. Se impunea mărginirea în timp a acestor drepturi câștigate. Se simțea nevoia unei noi legi miniere, unitară și românească, care să forțeze lucrările în concesiunile pe care nu se făcea nimic, să asaneze industria minieră ce distrugea prin exploatare zăc-

mintele și compromitea prin lipsa ei de rentabilitate atât bogăția din subsol cât și prestigiul industriei miniere. În fine, să fixeze o durată de viață deprețului căș-tigate, după expirarea căreia, reforma mi-nieră a Constituției să devină o realitate.

Răspunde noua lege a minelor ceritelor care au creat-o?

În cea mai mare parte, da. În crucea pri-vește restul, ea are nevoie să fie adoptată realității lor. Legea minelor își dovedește distinct și clar două scopuri: în primul rând, în valoare a zăcămintelor miniere și valorifi-carea la maximum a producției miniere. Prin ce mijloc? Prin întreprinderi capitaliste cari trebuiesc să facă în tehnica dovada că dispun de o capacitate tehnică și financiară corespunzătoare. Cu ce garanție? Prin condițiunii de lucru trecute într-un cadru de ser-viciu și prin sancțiuni cari merg pînă la retragerea concesiunii, în caz când condi-țiunile nu vor fi respectate. Spre a asigura țării avantajele de aprovizionare cu produc-țiunea minieră extrasă din zăcămintele no-astre, legea impune industriașilor miniere, obligativitatea de a alimenta cu pe-cădere consumul intern. Pentru oțelărie și aur, prohibite la export, legea prevede un mo-nopol al distribuției lor și dreptul Statu-lui de a le cumpăra fără concurs, pe prețul mondial, mai puțin un procent fix. Legea prevede anumite restricțiuni pentru salvagardarea unor interese superioare de Stat, și în special pentru apărarea na-țională.

La constituirea capitalului și în general la crearea industriei miniere, Statul își rezervă dreptul de a putea participa sub diferite forme, sperând ca să influențeze în bine procesul de punere în valoare a zăcă-mintelor; de întințificare și valorificare la maximum de producție minieră în cadrul intereselor generale ale țării. Al doilea scop al Legii este, ca Statul asigurându-și prin noua Constituție proprietatea zăcămintelor miniere tradus imediat în fapt în cea ce privește zăcămintele negrevate de nici un „drept câștigat”, iar drepturilor câștigate

Arad-Pârneava

Din viața țărănilor români din circumscripția III.

VI. Nunta (uspelul).

Nuntași dela biserică se reîntorc acasă pe alta cale, căci venind pe unde au plecat, ar însemna necerțire. Când ajung acasă și intră în curte, cineva aruncă grâu peste ei, ca să fie cu noroc. În pragul ușii așază o troacă cu apă și dincolo de ea stă un bărbat cu vânsla și mireasa. Cine vrea să intre, tre-buie să arunce bani în apă, apoi pășete pe-ste troacă, săruiță mireasa și primește un pă-hărel de rachiu. După aceea cu toții se a-gează la masă. În fruntea mesei stău mireasa, mirele și cumetrii. E rușine că părechea ti-nără să-și scoată măucare din bîld, de aceea cumătra scoate miresei, iar cumătrul mi-relui.

Măncările ce se pregătesc pentru nunți, de obicei sânt următoarele: supă (zambă) de carne de vacă, sos de pălăgăle (paradeici), tocantă (papr cas) cu găluște, varză cu sar-nale (cure, hi umplut), carne friptă de porc și de paseri (hoară) cu salată de țelină (te-ler) și acrață, adică crăstaveți și ardei (pi-parcă) în oțet, vin și rachiu. După mesă ur-mează cântările și dansul (jocul). În timp

frumos dansează în curte. Uneori dansează și „jocul cu perina”, în modul următor: fi-neretul dansează în formă de cerc și în mij-locul cercului joacă un fecior cu o lopețică de lemn în mână. Feciorul cu perina se a-leşte, ca pe neobservate să așeze perina în-a-istea unei fete și atunci ambii îngenuchiind pe perina se sărută. Dacă celalalt fecior îl observă, îl lovește pe spate cu lopețica și atunci aceia, cari sau sărutat își schim-bă rolul.

În urmă vine la rând „jocul miresei”, când pe mireasă o joacă pentru bani. Și anume: înaintea cumătrului pe masă sânt două far-furii așezate peste oală, în care se aruncă banii. El stabilește, cât timp să dureze jocul miresei așa, că cu un ban ciocnește farfurie. Dacă cineva dorește a continua jocul cu mi-reasa, iarăși aruncă bani în farfurie. Bani adunați sânt ai miresei. Sub durată dan-su-lui, pâlăscăușul ține în mână un leaț și pe feciorul sau bărbatul care joacă cu mireasa, îl leagă de un picior și îl conduce înaintea cumătrului, care îl pedepsește cu oarecare sumă, ca să-și răscumpeze libertatea. Bani astfel adunați înca sânt ai miresei.

Spre seară cumătra însoțită de mireasa și de câțiva oaspeți aduce darul (câștigul) cu-mătrului, care de regulă e o oțelărie, o bro-boadă de mătăsă și prăjituri (cacă). Seara iarăși se așază la masă. Măncările pregătite pentru cină sânt: friptură de porc și uc-puț, sluat (plăcintă dospită) cu lictar (peg-mez), cu nuc, mac, mere sau brânză, crofne și cozonac cu strugurei, vin și rachiu. Cea mai mare parte a prăjiturilor e adusă de oaspeți ca cinste.

După cină tineretul continuă dansul. Bă-trânii se așază lângă ma-ă. În fruntea me-sei stă mireasa între cumetrii. Acum urmează o parte foarte interesantă a nuntii: „sestrigă cînștea”. Darurile sânt următoarele: prăjituri, broboade, stofă, pânză și vase pentru bu-cătărie. Acum doi bărbai mai glumeți și cari sânt mai buni de gură prezintă daru-riile astfel:

— Bună seara cumete mare și tare sfat! Mai avem unu și anume cine ar fi? Petru al lui Cimpoiș (numele donatorului) și el s'a aratat cu o cinste frumoasă năntea dum-neavoastră, încă o adus miresei o cărpă măn-dră de mătăsă, cum nu mai este în casa, s'o primească bucurată și s'o poarte sântoasă.

Și așa mai departe în diferite variațiuni. Dintre cei doi strigători unul este con-ducătorul, care strigă, iar celalalt repetază în formă mai lușie. În urmă împărțesc pră-jiturile între oaspeți. Mai de mult mireasa

Constituirea uzinelor Copsa-Mica și Cuijir

„Monitorul Oficial“ publică prospectul de emisie și statutele uzinelor dela Copsa-Mica și Cuijir pe cari statul le inființează în colaborare cu Reșița și societatea Wickers din Londra. Statutele societății sunt elaborate în conformitate cu prevederile legii pentru comercializarea întreprinderilor statului. Durata societății va fi de 40 de ani, termen care poate fi reînnoit la cererea societății.

Capitalul inițial al societății este de 300 milioane în numerar și în aporțuri aduse de stat, societatea Reșița, Wickers Ltd. și subscritorii. El va putea fi sporit până la 1 miliard 200 milioane. Prima emisie a fost fixată la 90 milioane și va fi acoperită prin subscripție publică, deschisă între 26-30 Martie.

Aporțurile aduse de stat constau în: folosirea terenului pentru uzinele metalurgice și pentru fabrică, folosirea uzinei hidroelectrice a construcțiilor dela Cuijir și motoarele și mașinile pe cari statul le are disponibile. Uzinele Reșița aduc mașinile și instalațiunile secției militare a uzinelor lor și eventual o parte din piesele mecanice pentru construcția clădirilor.

Societatea Wickers Ltd. aduce mașinile speciale complementare care sa dea posibilitățile uzinelor de a efectua toate comenzile de armament și munizioni de artilerie și arme portative necesare ministrului de război. Estimarea aporțului societății Wickers va fi făcută pe baza prețului mondial micșorat cu o cotă corespunzătoare gradului de vechime și uzură pentru mașinile lu-

trebuținate. O parte din aporțul în natură adus de Wickers și anume în limita sumei de 75 milioane lei va fi plătită în numerar în două rate egale din care prima rată în patru săptămâni dela constituirea societății, iar cea de a doua după trei luni dela constituire. Pentru restul aporțului în natură aduse de soc. Wickers precum și pentru aporțurile statului și ale societății Reșița, se vor da acțiuni cu valoarea lor nominală.

Statul va furniza societății gaz natural din exploațiunile sale cu prețul de cost mărit cu 15 la sută. Deaceiași statul va acorda societății cu preferință din fonta provenită din uzinele sale cu prețul fixat pentru clienții cei mai favorizați. Dacă societatea pentru nevoile sale va avea nevoie de material lemnos statul îi va ceda din pădurile sale în condițiile de exploatare cele mai favorabile admise pentru alte întreprinderi industriale.

Proporția personalului român folosit dela societate va fi pentru toate categoriile de cel puțin 75 la sută după 7 ani dela constituirea societății. Atribuțiile și constituirea consiliului de administrație sunt cele prevăzute în legea pentru comercializarea întreprinderilor statului.

Speranțe deșarte

— Ce visuri își fac ungurii. —

Ungaria are azi pe picior o armată de funcționari de trei ori mai mare ca vechea Ungarie. Inuși ungurii constată că bugetul țării lor în loc să servească la prosperitatea economică a Ungariei, este cheltuit pentru întreținerea unor funcționari inutili, cari formează clientela guvernului. Agricultorul, industriașul, comerciantul și contribuabilul uzură ar getna sub o fiscalitate cartagineză și s'ar ruină. Pe când veniturile statului cresc — spune un deputat din opoziție — sărăirea națiunii crește și ea în aceeași proporție îngrijitoare. Pentru un buget inflaționar s'ar stoarce ultima viață a Ungariei.

O carieră la modă

În Ungaria, cu pretenții de mare putere mondială, se dezvoltă așa zisii ebredești sau „Ungurii cari se deșteaptă“, tineri cari în loc să își facă o carieră devin teroriști. Sub masca anti-emisimului se organizează o armată neregulată care va fi aruncată mâine pomănie în contra țării vecine. Ebredești imperialiști ar fi de la inființarea Ungariei dinaintea de rășbiului cel mare și ar căuta să creeze nule și la agitație permanentă în teritoriile pierdute.

Ei ar fi favorizați de cele mai înalte cercuri ungare.

În afară de ebredeștii intratabili mai sunt legitimiștii cari caută revizuirea tratatelor. Legitiști sunt mai toți oamenii de stat unguri: contele Andrássy, contele Apponyi; legitimiști ar fi actualii membri ai cabinetului Bethlen în frunte cu primul ministru.

Aceștia cred în caducitatea tratatelor și în revizuirea lor. Ei speră să introducă pe tronul Ungariei pe Otto al II-lea, ca prin el să revitalizeze în permanență teritoriile pierdute.

Iluzii vane

Ultimele demersuri ale d-ului Stresemann pentru revizuirea granițelor orientale ale Germaniei au mărit speranțele legitimiștilor unguri într-o viitoare căutare a tratatelor.

Ultă însă, zările ungurești că pe baza autodeterminării s'au creat și s'au mărit sta-

tele succesoare ale Austro-Ungariei. Prin pînă de autodeterminare nu poate fi înlocuit principiul de violență. Iată de ce speranțele lor sunt zadarnice și Mica Anșu ca să lantă nu va permite niciodată revizuirea tratatelor.

Casus belli

Speranțele Ungariei ca și cele ale Germaniei, au fost numai de o zi. Polonia declară că consideră drept un casus-belli orice atingere a frontierelor sale apasene.

Tot așa vor considera, România, Jugoslavia și Cehoslovacia, orice atingere a frontierelor spre Ungaria ca un caz de război.

Multă vreme, Ungurii au speculat asupra neînțelegerilor interne din Jugoslavia și din Cehoslovacia pentru a pescui în turbure. Dar atât în Croația cât și în Polonia — chiar dacă există mici iriciții fără importanță — nimeni nu se gândea să se plece granițelor sub Ungari.

Este un lucru cert că speranțele ungurilor erau nule în Transilvania; de aci din zărea și ura lor contra României. Incercările identice ungare din Transilvania s'au sfârșit cu un fiasco formidabil și cu pedepse exemplare pentru agitatorii ebredești, cari n'au mai încercat să reînceapă comedia.

Rusia face mari pregătiri de război

LONDRA, 23. — Agenția „Reuter“ anunță că Rusia face mari pregătiri de război.

Ministrul de război a terminat organizarea a 56 divizii de infanterie fiecare divizie dispune de 4 cure de desalțăți 4 avioane. S'au comandat în Olanda, în Spania și în Italia 500 tancuri de campanie, 3000 mitraliere, 200 avioane și 25 milioane cartuse.

O singură casă străină a primit o comandă de 10 tancuri grele. M se mari de cavalerie se concentrează pe frontiera de vest și sud-vest a Rusiei sovietice.

Tristețe de Lună

Visează Luna, astăzi, în lenea ei cludată. Precum un chip de zână pe perni, odărnice și car' n' așteaptă o mână își deslăta în mângâieri ca tutul, tot simu-i devotat.

Dangătul de Clopot

În seri țirzi de iarnă sunt clipe dulci din viață. Când, stând în preajma vetrii cu focul pălănd Aducerile-aminte, intruchipare prin în vuetul de clopot ce stăruie prin ceată.

Ci, puznicul credinții, puternic, mai trimite Ploasa lui chemare peste-un întreg orăș. Intornaci mai veghează cel mal bătrân oșă. Să nu se efarne vuetul oștirii adormite...

fixându-le termene la care ele se anulează legal (maximum 50 ani d-la promulgarea legii); Cu alte cuvinte realizând prin Constituție o naționalizare a Industriei miniere. În acest scop prin art. 32 arată că a ordă concesiunea numai întreprinderilor Constituțite ca „Societăți anonime miniere române“, fixând prin art. 33 condițiunile de constituire a acestor societăți și anume: a) a fi în numinate de câte 500 lei cari nu vor putea fi transmise străinilor decât cu autorizarea Consiliului de A (ie, b) numărul de voturi al fiecărui acționar va fi limitat; c) la sporiri de capital 70% se va da acționarilor vechi, până la 10% funcționarilor și în rătorilor întreprinderii, restul, a ționșrilor noui, prin subscripție publică; Capitalul național va fi de 60%. Pentru întreprinderile existente cari vor să se naționalizeze în timp de 10 ani, el va fi de 55%.

Acest articol a stăruit vii campanii în țară și în străinătate și a oferit pretextul deslănțuirii patimilor politice între diferite partide. Capitaliștii străini cari se interesează sau vor să se intereseze în industria noastră minieră și mai ales în petrol, s'au agitat și se pare că nici acum nu se lasă cu principiul naționalizării industriei noastre miniere.

Întreprinderile petroliere din țară s'au împărțit în două grupe: d-oparte societățile ce reprezintă în noi trusturile mondiale de petrol, cari au declarat că nu prănesc art. 33 și nu vor colabora în spiritul lui; de alta parte totalitatea celorlalte societăți străine cari au declarat că promesc naționalizarea conform ultimului alineat al art. de mai sus.

Acest moment este de cea mai mare însemnătate pentru clarificarea pe toți aceia, cari, nu credeau că reprezentanții trusturilor duc o politică separată de a celorlalte societăți petroliere dela noi, o politică de supremație mondială, de monopolizare a petrolului, prin armare dăunătoare pentru noi.

În urma campaniilor acestora, atât în țară cât și în străinătate se pare că noua lege a minelor rupe cu trecutul și face imposibil pe viitor colborarea capitalului străin dacă el nu se naționalizează.

Este absolut fals. Legea minelor dă exploratorului petrolifer dreptul necontestat asupra concesiunii, fără a obliga societatea străină concesionară să se constituie în societate anonimă română minieră. Orice societate străină care a explorat cu succes, îndiferent de naționalitatea capitalului, indiferent chiar de tendințele lui; chiar societățile trusturilor pot continua neturburate activitatea lor petroliferă la noi. Mai mult:

regimul actual oferă mai multe avantajii decât înainte de intrarea în vigoare a actualii legislații petroliere, el garantează exploratorului un bloc de 30 ha, și nu jumătate de pogan sau câteva pogoane, cât revenea altădată exploratorilor români: Grigoriu, Seceleanu etc.

Legea fixează trei regimuri de dare a concesiunii, cel mai indicat fiind desigur ca Statul să des concesiunile pe bază de redevență.

Principiul comasării oricărui de ideal va fi, el nu poate fi aplicat în toate părțile. Statul ar trebui să facă distincțiune dela caz la caz, și la multe cazuri să-l recomande numai, dar să nu îl impună.

Dispozițiunile privitoare la redevență și impozite trebuie revizuite, pentru că în unele calculul redevențelor este greșit. Așa cum el este fixat în lege nu se ține socotă de riscurile societăților petroliere și de lucrările esuate. În general ele sunt împovărătoare pentru întreprinderile petroliere.

Legea înlesnește, prin distribuția actualilor terenuri cunoscute petroliere ale Statului, intensificarea pe mulți ani a producțiunii și, dacă la această distribuție se va respecta sistemul de îndrumări pe care prioritarva memoria către „Consiliul Superior de Mine“, îl recomandă cu multă stăruință dl profesor S. Mrazek, atunci scopul urmărit de d. sa. va fi împlinit, adică: Prin reparțizarea perimetrelor Statului, actualile organizațiuni petroliere sănătoase vor fi consolidate (cu aprovizionare cu rezerve, cum se sustine); iar societățile mici care oferă un interes special pentru economia noastră națională se vor putea concentra în organizațiuni capabile să realizeze pe terenurile distribuite în mod favorabil și în cadrul intereselor generale ale țării, procesul de punere în valoare a zăcămintelor petroliere și de valorificare maximă a producțiunii.

Așa cum este întocmită legea minelor și cu modificările ce i se vor aduce pe măsură ce aplicarea le va impune, confidențiarul, crede că după desinderea relațiilor încordate dintre stat și acei capitaliști cu pretențiuni inadmisibile, se va evidenția că această lege este o operă reală și cuprinde contribuțiunea largă și folositoare a omului de știință, preocuparea înaltă a omului tehnic, concepțiunea național-economică de încurajare optimistă; fiind în total ei o unitate viguroasă, care își va putea ajunge scopul pentru care a fost creată: valorificarea la maximum a zăcămintelor și producțiunii miniere în cadrul intereselor generate ale țării. I. Grigorescu.

Chestiunea siguranței

LONDRA, 23. — În ciuda svonurilor cari circula, nu putem spune că s'au ajuns la un stadiu hotărât în ce privește chestiunea securității, la convorbirile diplomatice, cari s'au desfășurat zilele trecute. Aceste convorbiri au consistat mai mult într'un schimb de vederi, menit să eluideze mai clar și mai amănunțit, părerile guvernelor interesate.

Chimberlain a întâlnit pe ambasadorul francez Fieuraud înainte ca acesta să sosească la Paris, tot astfel și pe ambasadorul german la sfârșitul săptămânii trecute. Totuși, la Londra se crede că ar fi prematur de a spune ceva categoric asupra vederilor cabinetelor din Londra, Paris și Berlin, asupra problemei, care este încă pendente. Aceste conversațiuni diplomatice nu au ajuns la faza negocierilor. Au fost indicate în comunicatul publicat după intruarea lui Chamberlain și Herriot în Paris.

Atari examnări preliminare sunt necesare în chestiuni cu caracter atât de delicat și de aceea este îndoașcă că d. Chamberlain va putea să dea mâne în discursul său detaliat special în această chestiune.

Nouile propuneri ale Germaniei

BERLIN, 24. — În urma intervenției lui Luther, neînțelegerile, din cabinetul german

au fost aplanate. Membrii naționaliști au promis să înceveze campania de presă în contra guvernului. În schimb, Stresemann s'au angajat să înlăzmeze pe liderii tuturor partidelor despre situația existentă a negocierilor pentru pactul de siguranță, imediat după alegerile prezidențiale.

Cu toată opoziția de până acum a partidelor naționaliste, Luther și Stresemann se ocupă cu seriozitate de planul de siguranță. Ei au trimis un nou emisar la Londra care va expune nouile propuneri germane cu privire la cele mai dificile puncte ale acestui pact: granițele de est ale Germaniei, coridorul Danzigului.

Ei propun ca această chestiune să fie supusă Curții internaționale de arbitraj.

Convorbirile franco-englize

PARIS, 24. — După le „Petit Parisien“ conversațiunile franco-englize se raportă mai cu seamă la procedura de urmat în chestiunea ofertelor germane privitoare la pactul de siguranță. Franța pune ca condiție prealabilă adăzinaua Reichului la organizațiunea dela Geneva.

împărțea între ei și o parte din darurile primite, dar acum toate le fiue pentru sine. Tot așa mai de mult mireasa doana birilor dela unuță câte-o broboadă sau o șorță.

Acum mireasa cu câteva femei se retrag în altă odaie. Femele îi dau de pe cap vâlu (brățuie) și curuava de mireasă îi le lega o ul (coaciu). Acesta mai demult era o verigă de lemn, peste care își îmlețea părul și peste el își lega broboadă în cap. Acum s'au lasat de această datină neigenică și își leagă capul numai cu broboadă.

Întărând între oaspeți ca nevastă, care „și-a legat capul“ iarși se începe jocul miresei pe bani.

Mai de mult unuță dura câte două trei zile. În dimineața după unuță oaspeții însoții de muzică, dar fără cunetții, mergeau la Mureș cu cânti pe obranțe și aduceau apă pentru casă. Reintorcându se, în tot colțul stăteau, cântau și jucau.

Ajungând acasă, așezau într'o trăsură muzica și o masă așternută cu vin și pahare și așa aduceau cumătrul mare.

Le miazăzi se ospătau; în fine urmau jocuri hazlii ca de ex. „de-a briciul“. Un băbat glumeț lua un biciu de lemn și pe o farfurie așeza o bucată de cămăruță. Apoi își îndă barbiarul pe bărbăți îi frecă cu cămăruță și îi radea cu briciul, iar pînă a banii de aramă sau argint — îi infugea în-

tr'un măr mare, care atârna de grădă pe o sforță.

În Pârnceava nu se cântă miresei frumoasele cântece de despărțire, ca și în multe locuri din județul Aradului.

Între pârncevi încă e datină să fugă fura cu fierului, precum zice ei: „se întoalăcă fără popă“.

Botezul

Botezul e un eveniment mai puțin însemnat în viața lor. Copilul îl botează la 2-3 zile după naștere, pentru că după credința lor, copiii nebotezați se prefac în „vârcolaci“, cari mănâncă lusa. De nănașă ch amă cumătrul care l-a cununat. Nănașă se îngrijeste de crășmă (pânza pentru o cămășuț) și o leagă cu o panglică de o lumană. Cu aceasta crășmă acoperă preutul caoul copilului când îl botează. Copilul de regulă primește numele nasului sau a ochiului sârit, a cărui nume cade pe ziua botezului.

Nănașă mai cinstește fiul (copilul botezat) și cu bani. Mama copilului încă îi cumpără nasei „cinste“, o broboadă de cap, sau stofă pentru o rochie. La ziua botezului se invita la masă câțiva oaspeți. Când se boteaza, duc la biserică și o stufă (ciugă) cu apă și cu busuioi, care se numește: „părul lui Măica Precuță“. Din această apă

sâlnă se varsă câteva picături în bala (săida) copilului în restimp de 6 săptămâni, iar la cap îi arde lumina dela botez.

În primele două zile rudele și vecinii aduc lapte, zahăr, cafea, vin, colac, etc., iar în perina copilului fiecare oaspe pune bani. M mele păzesc, că până la 5 săptămâni să doarmă cu fața întorsă către copil, căci altcum „Mama pădurii“ îl schimbă cu un monștra. Ca copilul să nu fie deochiat, îi leagă de braț o panglică roșie, de care atârna o scoică albă, numită „ghioce“.

Prof. Moise Colarov.

CHARLES BAUDELAIRE

Dangătul de Clopot

În seri țirzi de iarnă sunt clipe dulci din viață. Când, stând în preajma vetrii cu focul pălănd Aducerile-aminte, intruchipare prin în vuetul de clopot ce stăruie prin ceată.

Ci, puznicul credinții, puternic, mai trimite Ploasa lui chemare peste-un întreg orăș. Intornaci mai veghează cel mal bătrân oșă. Să nu se efarne vuetul oștirii adormite...

restaurantul Gheorghe Abend
str. Cuza Vodă Nr. 12, în fiecare Vineri se poate mânca PEȘTE bine pregătit, unde ste și vinul vestit de Mocrea. (796)

Müller I. și Fiul
văpșește. (838)
spală,
curăță,
de casă cu kg-ul pentru Lei 12. —
SUCURSALE:
Str. Brătianu (f. Weitzer J.) No. 7.
Str. Bănelului (f. Asztalos S.) No. 4.
FABRICA:
Str. Cuza Vodă (f. Tökölly) No. 40.

Vizitați
Croitoria și postavăria încredințate elegante
ARITON, Str. Bucur Nr. 14.
înțelegătoare cu multă eleganță costume civile, militare, precum și țaioruri pentru dame, croială ireproșabilă posedând în permanență stofe engleze și franceze cu prețuri ce desfid orice concurență. (859)

Încercați spre a vă convinge!

MINISTERUL JUSTIȚIEI
Comisiunea de Naturalizări.
— 00 —

Conform art. 22 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vre-o întâmpinare, potrivit dispozițiunilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte,
Subsemnatul Alexandru Brenner, funcționar de asigurare, domiciliat în Arad, Str. Moise Nicoară No. 11, căsătorit, declar în mod solemn, că doresc a deveni cetățean român și în baza alăturatelor acte din care se constată că am o bună purtare, că prin muncă, am mijloace de existență pentru mine și familia mea și în fine că mă leapăz de orice suspenție străină și în special de cea maghiară; respectuos Vă rog Dle Președinte să binevoiți a mi acorda naturalizarea.

Cu deosebit respect
(ss) ALEXANDRU BRENER,
Arad.

Răspândiți Tribuna Nouă!

Comisia Economică.
No. 6213/1925.

Publicațiune de licitație minuendă.

Comisia Economică a orașului cu drept de municipiu Arad, fiue licitație minuendă la 15 Iunie 1925 orele 4 p. m. în localul D-lui consilier economic (Primăria etaj I. ușa 104) cu privire la liferarea alor 120 vagoane (4 10.000 kgr.) piatră cubică, sau 140 vagoane (4 10.000 kg.) piatră cubică brută.

Vadiul de 20.000 Lei este a se depune în numerar, sau libelul eliberat de vreuna din instituțiunile financiare, sau hârtii de valoare garantate de Stat, în mânie Comisiunei care fiue licitația.

La licitație se poate concura (participa) numai cu oferte în scris.
Ofertele în scris închise în plic și sigilate, se vor prezenta la începerea licitației și numai atunci se vor lua în considerare, dacă oferentul declară că cunoaște și acceptă condițiunile de licitație. Adjudecățiunea se va fiue de către Consiliul Comunal, în ziua de 17 Iunie 1925 orele 12 a. m. în sala mică de ședință a Primăriei.

Condițiunile de licitație și caetul de sarcini se pot vedea la D-lui consilier economic, în orele de serviciu.

Supraoferte nu se primesc.

Licitația se va fiue în conformitate cu articolul 72-80, din legea asupra contabilității publice.

Arad din ședința Comisiei Economice a a orașului cu drept de municipiu ținută la 23 Martie 1925.

(918) COMISIA ECONOMICA.

Inserti se primesc

Administrația ziarului.

Iștii localnici la „Salonul Oficial“

Și de teatru pentru propagandă național-culturată

O interesantă convorbire cu dl. Ștefan Mărcuș inspectorul artelor.

Arad, 26 Martie

„Acesta a fost în locuința dl. Ștefan Mărcuș inspectorul artelor cu reședința în Arad-Mare. Se apropie data deschiderii „Salonului Oficial“ la București și dă dorea noștrii starea de spirit în rândurile lor aradani în acest scop, dă a luat în primă și a sosit — contact cu iștii sculptorilor localnici și a fost înțeles faptul că artiștii Aradului s-au format într-un singur bloc, gata să-și scrie pe doleanțele. Dl. Mărcuș fiind înțeles că la „Salonul Oficial“ nu se acun- dea domoale Ispavnic și Stanăd și dl. profesor Toaler, în urma gândirii acestor trei artiști, s-au mai gândit următorii: Rubilki (sculptor), Gh. Frideric Balla și Balint (sculptori). Gândindu-se modalitatea transportării ope pentru „Salon“, dl. inspector Mărcuș a ideea unei asociațiuni între artiștii expo- cu acest mod putându-se înlătura unei zădărnice. Tot dl. Mărcuș a propus artiștilor localnici ideea unei asociațiuni de artiști și s-a format chiar în aceia zi o co- mune care să lucreze în redarea statu- unei atari asociații, urmând ca adu- să aibă loc în timpul cel mai apropiat bil. Din această comisiune fac parte: Ispavnic și dl. C. Popa consilier cul- și Frideric Balla pictor. La constituirea acestei asociațiuni se va decide dacă viitoa- societate va fi un grup separat de artiști, sau va funcționa ca filială a blocu- „Tinerimea artistică“. S'a hotărât dease- ca sala Palatului Cultural din localitate să fie cedată timp de două luni pe an pentru aranjarea unei grandioase expoziții colective. Mărcuș a propus artiștilor localnici, că ar dăiat ce se va înapoia la Oradea-Mare va ata cu autoritățile competente de acolo teatru a se putea aranja — de Paști — o tel de expoziție colectivă a pictorilor arad- ni. Ideea a fost salutată călduros de toți iștii cari erau de față.

O trupă de teatru pentru propa- ganda național-culturată

După acest rezultat îmbucurător, am căutat înțelegerea pe domnul inspector Mărcuș, intru a-i cere câteva relațiuni asupra înființării mult trâmbițatului „Teatru de...“

Dea mi-a expus, din nou, avantajele a-

Organizarea porturilor și zonelor libere

S'a întrunit la ministerul industriei și al comerțului o comisiune pentru examinarea anteproiectului autonomiei porturilor și înființarea zonelor libere.

S'a discutat politica generală a porturilor și transporturilor.

Membrii comisiunii au opinat pentru completarea anteproiectului cu o serie de dispozițiuni cari să garanteze coordonarea autonomiei cu interesele generale ale statului.

S'a hotărât apoi ca să se dea antepro- iectului o redactare definitivă și în urmă, să se convoace o nouă conferință spre a exa- mina textul care va fi supus aprobării con- siliului de miniștri.

După acest proiect se vor înființa zone libere în porturile maritime sau fluviale, în care guvernul va găsi ca o atare instituțiune este necesară, în scopul de a înlesni:

a) Condiționarea mărfurilor aduse din afară spre a fi în urma sau reexportate sau introduse în țară;

b) Fabricarea în cuprinsul acestor zone ca materii prime aduse din țară sau din afară, de mărfuri ce vor fi apoi reexportate, fie introduse în țară.

Tot ce intră în aceste zone nu are nici o formalitate vamală de făcut și nici o taxa de plătit decât cea de statistică.

Dacă mărfurile au intrat pentru a fi ex- portate, proprietarul nu are nici o taxă va- mală de plătit.

Dacă mărfurile, toate sau parte, se aduc în țară, ele vor plăti vamă la starea în care aceste mărfuri se găsesc la intrare, fie că ele vin din străinătate fie că au fost fabri- cate, sau condiționate în zonă liberă, cu materii prime venite din afară sau din țară.

Fabricile sau atelierile înființate în zo- nele libere nu se vor bucura de foloa- sele legii pentru încurajarea industriei na- ționale.

Înființarea zonelor libere se va hotărâ prin lege.

Deocamdată se autoriză înființarea de zone libere în Galați, Braila și Con- stanța.

Zonele libere sunt considerate că nu fac parte din teritoriul vamal român.

Ele vor fi administrate de către consiliul portului, în conformitate cu dispozițiunile legii de față.

Convenția cu Austria

Dl. I. G. Duca, ministru de externe, a de- pus în S-nat convențiunea dintre Româ- nia și Austria privitoare la protecțiunea ju- diciară și la concursul recilor între autori- tățile judiciare ale ambelor State, semnată în București la 17 Februarie 1925.

ARTISTICE- CULTURALE

Succesul pianistei Elisabeta Cotruș la București

În seara zilei de 21 Martie a avut loc în sala palatului Sindicatului artiștilor din București, concertul pianistei Elisabeta Cotruș.

Acest concert a fost aranjat sub auspi- ciiile Fundației Principele Carol din București și articolele de critică apărute în presa bu- cureșteană ne arată că tânăra pianistă a a reperat un succes triumfal.

Concertul din seara de 21 Martie, este primul pe care îl dă talentata noastră con- cetețeană publicului bucureștean și în fața criticii aspre ca cel nechemată, binevoitoare cu talentele și entuziasmată cu rarele ta- lente.

Articolele apărute în presa bucureșteană, iscolite de cel mai cunoscuti critici, asează pe această artistă în rândul rarelor talente și pe noi faptul nu poate decât să ne bucare.

A apărut în editura: „CARTEA ROMA- NEASCĂ“:

Anecdote hotezate, Vol. IV., ed. IV., de Th. Speranția. — Prețul 40.— lei.

Pagini Alese, No. 166: „Papa Duha“, de I. Creangă. — Prețul 3 lei.

Se juce rind Versuri. Poemul Unirei, de Zaharia Bărsan. — Prețul 45.— lei.

Amurg și Zori, de Al. Vlașuța. — Prețul 30.— lei.

Teatru de familie. 14 piese: Monolog și Scene pentru Conservatorul de Declama- ție, de Th. Speranția. — Prețul 48.— lei.

Războiul Lenuței. Povestiri din viața copilului, de P. Dulcu. Prețul 15 lei.

Se află de vânzare la toate librăriile din țară.

Cețiți și răspândiți Tribuna Nouă

Un schelet în curtea unei foste moașe

Suntem informați că în curtea văduvei Fekete din str. da Șerban Vodă No. 11 din localitate, gherele numitelor voi d să sape o pivniță, la 1/2 m. dela suprafața pământului a dat de un schelet în poziție de ședere. Acest fapt intrigă cu atât mai mult cu cât văduva Fekete a fost moașe căreia i s'a luat acest drept, nuștin din ce cauze.

Autoritățile, după cât știm, nu au fost încă înștiințate.

Actul de acuzare împotriva lui Radici

BELGRAD, 23. — Oficiul „Vreme“ anunță că procurorul a terminat redactarea actului de acuzare împotriva lui Radici. O copie a fost înaintată guvernului.

Radici este acuzat de înaltă trădare, de lese majestate de instigație la rebeliune, de crimă împotriva legii pentru apărarea statului și de turburarea ordinii publice.

Toate acestea le-a săvârșit prin legăturile sale cu Moscova, cu organizațiile revoluți- nare macedonene, cu reprezentanții Ugariei, prin discursurile și declarațiile sale publice și prin agitațiile sale împotriva mili- tarismului.

Ceiiași fruntași ai partidului țărănist croșt vor fi probabil dați judecării ca complici.

Parlamentul

Camera Ședința dela 24 Martie 1925

Ședința se deschide la orele 3 d. a. Prezidează d. M. Orleanu.

Pe banca ministerială sunt prezenți d-nii I. G. Duca, Vintilă Brătianu, G. Ci- prianu.

D. St. C. POP spune că la Gorj, cu pri- lejul alegerii de eri și alaltieri comandau- tul companiei de jandarmi respective ar fi brutalizat pe d. Dobescu, candidatul par- tițiunului național. Cere ca acesta să fie pe- depsit.

D. I. G. Duca, ministru de externe: De- sigur că d. Tatărăscu, care a fost în județ d Gorj zilele acestea va răspunde dlui Șt. Pop.

Eu am luat cuvânt acum spre a-mi arăta mirarea față de tonul patetic întrebuințat de d-sa, mai ales când chiar d. St. Pop., a sem- nat o declarație p-ntru modul civilizată și com- leșt liber cum au decurs alegerile din jud. Gorj.

Înteleg însă rostul comunicării d-sale: D. St. Pop. vorește să creeze o atmosferă ten- dențioasă în jurul acestei alegeri spre a a coperi eșecurile răsunătoare ale partidului d-sale (Apl.)

În ce privește acuzația adusă de d. St. Pop, nu pot crede numai un suget de clop- ot, mai ales când cunosc acest clopot și știu ce valorează. (pl.)

D. TONI cere ca farmaciștii chiriași să nu poată fi evacuați, găsindu-se o formulă care să-i ocrotească.

Legea pensiilor

Se intră în ordinea de zi: Legea pen- siilor.

D. IORGU TOMA face o amănunțită e- xaminare a proiectului. Dă spune că ar fi trebuit ca funcționarii să fie mai curând să-și ia pensie decât prevede proiectul de lege.

D. VINTILA BRATIANU, ministru fi- n-nțelor, răspunde ca du a statului funcțio- narilor, aceștia pot cere scutirea la pensie după ce au împlinit șasezeci de ani.

D. IORGU TOMA. Crede că p-ntru uni- ficarea legislativă proiectul este binevenit. El constă în același timp și un important pas înainte, mai ales pentru vechiul regat.

Încheie declarând că va vota proiectul deși pentru provinciile alipite prezintă multe scăderi.

Oratorii înscriși nefiind prezenți, ședința s'a ridicat la orele 4 și jumătate, anunțân- du-se că viitoare pentru mâine, la orele 3 d. a.

Senatul Șfârșitul ședinței dela 19 Mar- tie 1925

Ședința se deschide la ora 3:20 sub pre- ședinția dlui M. Pherkyde.

Pe banca ministerială unii Al. Constanti- nescu, general Văitoianu, Al. Lapedatu, N. N. Săvescu.

Unificarea bisericii ortodoxe

P. S. EPISCOP LUCIAN AL ROMANU LUI, raportor, dă ctre raportului la pro- iectul de lege pentru unificarea bisericii ortodoxe române. (Vii aplauze.)

Discursul Patriarhului

SANCTITATEA SA PATRIARHUL DR. MIRON CRISTEA spune că legea aceasta de unificare bisericească este cea mai im- portantă din toate câte s'au adus până acum.

Biserica este aceea care ne-a păstrat tra- diția și neamul. Ea a fost straja de care ne-a vorbit deunăzi aci d. prim. ministru, care a păstrat țara și credința strămoșească (vii aplauze.)

Toate dificultățile dintre noi s'au toșit

Publicațiune de concurs

Camera de Comerț și Industrie din Arad publică un concurs de desemn de reclamă relativ la placatul târgului de mostre din Arad, care urmează să fie aranjat în zilele 1—10 August 1925 Textul reclamei pentru țară este: Targul de Mostre. Expoziție de Mobilier Arad 1—10 August 1925, pentru străinătate: Foire Expositiion Arad 1—10 aout 1925 Mărimea placatului va fi de 60:90 Proiectele vor fi colorate. Premiul I lei 4000, premiul II lei 2000. Term-nul de concurs: 31 Martie a. c. Concuran-tele trebuie să fie trimise la adresa Camerei de Comerț și Industrie din Arad Comi-țul executiv își rezervază dreptul de a pute- cumpăra oricare din desemnuri cu prețul d- lei 1000. (928)

Concertul elevilor Bekefi-Szily, Duminică la 5 Aprilie în sala mare „Crucea Albă“

Incepând la orele 4 și jum. d. a. După concert dans.

Bilete se pot căpăta anticipat cu prețul 50, 40, 30 și 10 Lei. (cu impozit) la libră- ria Orah. (927)

Clopoțele din Corneville.

op retă romantică în 5 acte. Rulează în ci- nima Urania la 27 și 28 Martie, Vineri și Sâmbătă.

Reprezentările se încep la orele 4 și jum. 6, 7 și jum. și 9.

INFORMAȚIUNI

Administrative

Rugăm în mod deosebit pe toți abonații noștri, fie din localitate, fie din provincie, să ne încunoștințeze imediat când văd o neregularitate în divința primirii regulate a ziarului nostru.

— Onoranții noștri abonați cari sunt în restanță cu plata abonamentelor rugați respectuos să binevoiască să aduce conturile în ordine.

Dl. prefect Georgescu bolnav

Intors dela București, dl. prefect al ju- dețului I. Georgescu s'a îmbolnăvit de-o boală gripă. Totuș consiliul medical care a avut loc a decis ca dsa să nu părăsească țara timp de două trei zile.

În restimpul acesta dl. prefect nu va putea deci să dea audiență nimănui.

Dl. dr. George Comșa,

dețiat în drept, diacon, subdirector gene- ral în ministerul Cultelor și Artelor, care a fost promovât în 10 Martie de doctor în teologie, a fost decorat de Patriarhul Da- nianos al Ierusalimului cu Ordinul Sf. Mor- dant în gradul de comandor, pentru servi- țele aduse ortodoxiei.

O conferință interesantă la Palatul Cultural

În ziua de 29 Martie — orele 18 — dl. Colonel Georgescu șeful de Stat Major Diviziiei I cavalerie, un distins ofițer care a fost comandat în armata noastră, va ține în sala Palatului Cultural o conferință tratând de- „Pacifișm și problema dezarmării.“

Un subiect dezbătut azi în coloanele ziarului din lume și din experiența unui distins ofițer nu putem decât să

Excursia la Roma

Comisiunea dorește să profite de rara și lesni- tulă ocazie de-a vedea Italia și Roma, și se îndu-se la grupul excursioniștilor con- dus de d. S. Sa protopopul A. C. Domsa Blaj, acum în primăvară, să ceară informațiuni necesare dela oficiul paro- rian cat. român din Arad, strada Cojdu

unde se pot face și înscrieri pentru

Adunarea generală a Ofițerilor de rezervă

La 29 Martie a. c. se va ține în capi- tală Adunarea generală a Ofițerilor de re- zervă și în retragere.

Secția județeană U. O. R. din Arad anunță pe membri cari doresc să participe la această adunare, că în conformitate cu ord. ministerului comunicațiilor No. 965/91c toți membri vor putea călători cu o redu- cere de 75%, valabilă dela 26 Martie până la 3 Aprilie a. c.

Adunarea membrilor în București va fi la sediul Uduinei, Calea Victoriei No. 77 ora 9 a. m.

Desbaterile adunării vor avea loc în lo- calurile Cercului Militar din Calea Victoriei.

Din județ

Crimă

În ziua de 9 Martie indiv. Gabor Gh de 19 ani, din com. Măderat, a jughiat cu un cuțit pe soția sa Eleona Ștefan, în vârstă de 18 ani. Internată în spitalul Ineu, înjunghiată a încetat din viață la 24 Martie.

Cazul în curs de cercetare.

Furturi

În noaptea de 22—23 Martie indivizi necunoscuți au furat din grajdul morarului Terban Bloc din com. Hălmgăiu un cal în valoare de 12.000 lei.

— În noaptea de 21—22 Martie indivizi necunoscuți au furat dela locuitorul Aldea Petruș, ce locuiește la sălașul lui Urs He din hotarul comunei Curtici, mai multe lu-ruri casnice, în valoare de 7000 lei.

— În noaptea de 21—22 Martie indivizi necunoscuți au furat din curtea locuitorului Tăles Teodor din comuna Gurba o căruța în valoare de 5000 lei. Cazul se cercetează.

— În noaptea de 24—25 Martie indivizi necunoscuți au furat dela locuitorul Andra Pavel din comuna Sicula o onie și dela fe- ueca Capa Ana, tot din acea comună două oi în valoare de 1500 lei.

Incendii

În ziua de 22 Martie s'a incendiat pa- dura com. Moneasa unde au ars numai frunzele uscate de pe jos. Focul s'a localizat, Pagubă nu este.

Păpușa din New-York. Film- roman în 6 acte. Rulează în cinema Apollo la 27 și 28 Martie, Vineri și Sâmbătă.

Reprezentările se încep la orele 4 și jum., 6, 7 și jum. și 9.

Ultima oră

Problema chiriiilor

BUCUREȘTI. — Guvernul este dispus a prelungi cu încă un an contractele de închiriere la prăvălii, dar va lăsa, ca chiria să fie urcată la treizeci-patruzeci de ori chiria din anul 1914.

La Consiliul de miniștri de Joi guvernul va discuta două proiecte. Unul va fi propus din partea dlui Mărzescu, ministrul justiției, în care va cere prelungirea contractelor pe șase luni.

Aceasta prelungire se referă numai la comercianții, cari n-au putut ajunge la înțelegere cu proprietarii. Chiria va fi limitată.

Domnul ministru Tahereh Constantinescu cere deasemenea limitarea chiriiilor și asigură întâietatea vechilor chiriași.

Hotărârea Consiliului de miniștri se va publica în numărul de Joi al „Monitorului Oficial”.

O dramă familiară

BUCUREȘTI. — Azi dimineață o sângeroasă dramă familiară s'a petrecut în București. După o ceartă violentă inginerul din serviciul comunei, Enaceanu Anghel și fiul său Alexandru, au fost împușcați de către soția inginerului. Răniții au fost transportați la spital, iar soția criminală arestată.

Unificarea bisericii ortodoxe votată de Senat

BUCUREȘTI. — Senatul în ședința de noapte de astăzi a votat legea pentru unificarea bisericii ortodoxe.

Viitorul Consiliu de miniștri

BUCUREȘTI. — Suntem informați, că guvernul a amânat pe zisa de Luni Consiliul de miniștri, care va hotărî în chestiunea chiriiilor.

Sosirea d-lui Iorga

BUCUREȘTI. — Azi a sosit în Capitală dl profesor Iorga, venind de la Paris.

Alegerile comunale

BUCUREȘTI. — Ziarele anunță că guvernul a fixat termenul alegerilor comunale pentru finea lunii Octombrie. Organizațiile politice au început propaganda în vederea acestor alegeri.

Furtună pe Marea Neagră

BUCUREȘTI. — Pe Marea Neagră bănuie de două zile o furtună grozavă. Mai multe vase comerciale au suferit avarii. Un vapor olandez s'a scufundat la Sebastopol.

Economice.

Organizarea comercianților și industriașilor români din Arad

Anul 1925 pare a fi un an de augur pentru întărirea românismului în Arad. Organizarea comercianților și meseriașilor români, începută cu o spontaneitate neașteptată, a fost o manifestare emoționantă a sufletului românesc și ne umple inima de bucurie. Mișcarea începută de aceste două tagme harnice și atât de însemnate în sinul societății și în organismul economic al țării, ne umple sufletul de nădejdi pentru viitor. Am constatat că avem mai mulți comercianți și meseriași decât am fi crezut.

Inițiativa lustră în Arad a făcut o impresie excelentă nu numai în localitate, ci pretutindena. Vedem zilnic spărând prin diferite ziare ecouri, arătându-se mișcarea arădană drept pildă de urmat și pentru alte orașe. Toate acestea îndemniți, formează încurajare pentru tâmpăr, dar insuflețita înjghebare arădană.

Organizarea arădană a făcut un pas înainte și e pe cale să treacă la fapte serioase. E vorba ca asociația arădană a comercianților și meseriașilor români să-și creeze banca lor, chemată să le ocrot-

tească interesele specifice. Ideia o găsim foarte practică și serioasă, și avem toată nădejdea, că această clasă de oameni serioși, și sărguincioși, va avea și mijloacele necesare pentru ca să-și înlătuască planul. Ne place a crede, că întreg publicul român, va ști să aprecieze în întregime dovezile, ce ni le-a dat aceste clasă socială, despre conștiința drepturilor și importanței ei, și astfel va lua parte la semnarea acțiunilor, la banca ce se va înființa. Deși timpul de subscripțiune este foarte nefavorabil, deoarece în acest an s'au făcut atâtea emisiuni de acții, totuși credem că nu va fi bun român din Arad și jur, care să nu semneze, dacă mijloacele materiale îi permit, acții la Banca comercială și industrială română din Arad.

Nu mai întîrînd în orașele de dincoace de Carpați comerțul și industria, le vom putea româniza, și vom putea cuceri aceste reșede economice. În consecință să dăm toată importanța mișcării arădane, dând dovadă că am înțeles-o și sprijinit-o la timp.

Nouii credite zootehnice

Ministerul de agricultură și domeniilor a aprobat anul acesta să se dea împrumut din fondul special de 100 milioane, pus la dispoziție de ministerul de finanțe, comisiilor zootehnice județene, pentru procurarea de animale de prăsilă necesare comunelor.

Astfel s'a acordat pentru județul Timiș-Torontal 6 milioane, Caraș-Severin 3 milioane, Târnava Mică 3 milioane și Târnava Mare 3 milioane.

Toate aceste județe au cerut acestu oam ca să-și procure tauri din rasa Siementhal. Comisia zootehnică a jud. Odorhei a cerut de asemenea să i se acorde un astfel de împrumut în sumă de un milion cu care va cumpăra 10 tauri Siementhal.

Deși este numai un an de când guvernul a instituit acest important fond cu care se ajută la regenerarea raselor de animale domestice, totuși, mai ales în Ardeal, se observă o înviore a raselor de animale.

Pretutindeni în această provincie s'a pus la dispoziția sătenilor, de către comisiile zootehnice, tauri, berbeci și viței de reproducere, din rasele cele mai bune și care convin regiunii.

Mărirea stocului de animale de rasă bună nu face decât să crească avuția națională.

Cursuri de pomărit

D. dr. Petru Corneanu, președintele R. uniunii agricole a județului Caraș-Severin, văzând că sătenii de prin sate se interesează foarte mult în chestiuni de pomărit, a luat frumosa inițiativă a se ține în toate comunele câte un curs de pomărit. Până acum aceste cursuri s'au ținut în peste 90 de comune. Pentru acoperirea speșelor acestor cursuri s'au făcut donațiuni.

În urma dispozițiilor luate de prefectura județului, în fiecare comună s'au pus baze noi vechi pepiniere, iar unde n'a fost, s'a creat.

Tot de la prefectura județului aflăm, că în prezent se urmărește cu mult zel facerea de plantații cu arbori și pomi atât pe terenurile neproductive cât și pe cotele apalate de apă. După un raport primit la prefectură, un număr mare de notariete au și adunat semințe de salcâm pentru producerea puieților necesari acestui scop.

Legăturile comerciale cu Polonia

D. E. Rusiecki a ținut o conferință la Cercul de studii comerciale vorbind despre „Raporturile noastre comerciale cu Polonia.”

Conferențiarul după ce face un istoric al legăturilor noastre cu Polonia constată că raporturile noastre cu această țară devin din ce în ce mai active.

Astfel pe când în 1922 s'a importat dela Polonia în valoare de 5.918.000 zloți iar Polonia a exportat pentru România în 1922, mărfuri în valoare de 73.304.000 zloți, iar în 1923 136.067.000 zloți.

O expoziție mondială la Filadelfia

NEW-YORK. — Președintele Coolidge a invitat toate națiunile să ia parte la marea expoziție mondială care va avea loc la anul în Filadelfia.

Devizele și valuta.

Rador, 26 Martie

BURSA:		
Zürich:	Deschiderea:	Inchiderea:
Berlin	123,46	123,43
Amsterdam	206,75	206,80
New-York	51837,50	518,50
Londra	2481,50	2481,—
Paris	272,—	271,—
Milano	2112,50	2110,—
Praga	1537,50	1537,50
Budapesta	72,—	72,—
Belgrad	820,—	820,—
București	247,50	247,50
Varșovia	100,—	100,—
Viena	7315,—	7315,—

Cursul devizelor București

pe ziua de 24 Martie 1925.

	Cerute:
Paris	11.10
Berlin	—
Londra	1011.—

New-York	207,75
Italia	860.—
Elveția	40,50
Viena	29,75
Praga	6,26
Budapesta	—

Valute:	Cerute	Oferite
Napoleon	—	—
Mărci	—	—
Leva	—	—
Lire otomane	—	—
Sterline	995,—	—
Francezi	11,—	—
Elvețieni	39,50	—
Italiani	8,45	—
Drachme	—	—
Dinari	328,—	—

Dolari	208.—	—
Marca poloneză	—	—
Coroana austriacă	20.—	—
maghiară	27.—	—
cehoslovacă	6 10	—

Reclama e sufletul comerțului

În postăvării bărbătești de primăvară și vară cel mai mare asortiment. Cel mai eficient izvor de procurare. Import direct. (894) Arad, Strada Eminescu. (Deak Ferenc ucca) 26.

„ASTRA” Prima Fabrică Română de Vagoane și Motoare S. A. Arad.

Dilanț general încheiat la 31 Decembrie 1924

Activ	Pasiv
Uzinele:	Capital
Terenuri și clădiri	Fondul de rezervă . . . . .
Imobil	Amortizarea instalațiilor și clădirilor . . . . .
Masini și instalațiuni	Fondul de pensii al funcționarilor . . . . .
Inventar și scule	Fondul de ajutor al muncitorilor . . . . .
Mărfuri fabricate	Garanti . . . . .
Mărfuri semifabricate	Diversi creditori . . . . .
Materiale	Accepte . . . . .
Casa	Dividende neachitate . . . . .
Efecte publice	Report din beneficiul pe anul 1923 . . . . .
Garanti	Beneficiu net pe 1924 . . . . .
Dirrecția Generală C. F. R. București	
Diversi debitori	
	583.520.656,58

Administrator delegat: (ss) M. N. Schapira

Arad, la 26 Martie 1925.

Șeful contabilității: Iuliu Gero, procurist și contabil autorizat.

Verificat și găsit conform cu registrele:

CENSORII: (ss) Gheorghe Adam, (ss) Desideriu László, contabil autorizat, (ss) Eugeniu A. Popescu, (ss) Dr. Ioan Robu, (ss) Dr. Ioan Suciu.

EXTRAS

din Catalogul editurii „Cartea Românească”

Cărțile se găsesc în toate librăriile din țară. Acolo unde ele nu se află, amatorii le pot comanda direct la Sec. „Cartea Românească”, București, Bul. Academiei No. 3, trimițând costul anticipat, prin mandat postal.

Anghel D.: Poezii. O adevărată operă de pietate literară s'a îndeplinit dându-se la lumină, străne laolaltă mărgăritare poetice ale delicatului scriitor D. Anghel. Sunt în acest volum adevărate frumuseți de acela, ce nu pot fi întâlnite decât în opera marilor poeți ai omenirii. Lei 28.—

Alexandri V.: Poezii. Poeziile bardului dela Mircești, scrise dela 1842 până la moartea sa, sunt străne laolaltă în această carte. Ca limbă și idei sănătoase poeziile lui Alexandri au datul de a ne oțeli sufletele și de a ne mări dragostea de țară. Lei 30.—

Alexandri V.: Teatru Vol. I. Ce ce și-a pus tot sufletul pentru întărirea teatrului la noi a fost Alexandri care a scris anume, în acest scop, comedii și scenetele comice, din care amintim: Mama Anghelușă, Kera Nastasia, Șoldan, etc., atâtea comedioare ce învelesc pe toți și sunt cele mai potrivite pentru Teatrele populare. Celelalte volume vor apare succesiv. Lei 35.—

Alexandrescu Gr.: Versuri și proză. Aceasta este singura carte în care sunt reunite poeziile și proza celui ce a evocat cu atâta putere frumusețile trecutului nostru. Aci se găsește vestita „Umbră lui Mircea la Cozia”, aci „Răsăritul lui la Drăgășani”, „Mormitele”, etc., cum și fabulele poetului; iar, la sfârșit, o fermecătoare peregrinare prin cele mai frumoase Mănăstiri din țară. Ed. nouă. Lei 30.—

Brătescu-Voinești Al. I.: În lumea dreptății. Întăiul volum de adevărate perle literare, eșite din pana măiastră a marelui nostru, sciitor. Aci dăm peste schifele și nevelele sale cele dintăi, adevărate comori de artă și de simțire: În lumea dreptății, Păul, Două surori Microbul, Sămbata, Magheranul, Pană Trăsnea Sântul, etc. Lei 15.—

Brătescu-Voinești Al. I.: Intunerice și lumină. Al doilea volum de nevele și schife, datorite acestui măestru al prozei noastre, se bucură de aceiași mare trecere printre cititori.

Amintim, pe lângă întăia bucată, următoarele frumuseți: Scrisorile lui Mișu Gerescu, Biana lui Isaia, Călătorului li șade bine cu drumul, Privighetoarea, Neculăița Mincună, etc. Lei 15.—

Băgulescu G. Căp.: Zile de energie. Amintiri. Printre puținele cărți bune, inspirate până acum de războiul nostru național, trebuie pusă și aceasta a căpitanului Băgulescu care ne face să trăim aceea viață de necazuri și primejdii, durată în tranșee de ceice s'au jertfit pentru țară. Lei 6.50

Coșbuc Gheorghe: Căntece de vitejie. În această carte sunt străne într'un mănunchiu poesile de un vajnic eroism în vitejești ale celorce și-au vărsat sângele pentru țară la 1877—78. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Fire de tort. Acesta este titlul întăiului șireag de mărgăritare, întăiul mănunchiu de poezii al poetului care, dela Eminescu încoace, a atins cele mai înalte culmi ale desăvârșirii poetice. Lei 35

Coșbuc Gheorghe: Povestea unei caroane de oțel. O operă în proză a marelui poet, închinată spre slăvirea „Marelui Căpitan” care a purtat steagurile țării ia isbândă, împreună cu norodul acesta de țărani, cari pleacă în bătălie chiind și cântând ca la nuntă. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Ziarul unui Pierde vară. Un alt șireag de nestemate, de o măestrie ajunsă la cea din urmă desăvârșire, cu care a dăruit literatura românească marele poet. Lei 20.—

Coșbuc Gheorghe: Balade și idile. Întăiul volum de poezii cu care marele nostru Coșbuc și-a făcut debutul în literatură, fermecând pe toți prin puterea de simțire și prin perfecțiunea fără de seamă a tuturor veritabilelor nestimate din acest volum. Lei 25.—

Coșbuc Gheorghe: Războiul nostru pentru neatârănare. O altă operă în proză datorită lui Coșbuc și în care marelui scriitor istorisește pe șart într'un graiu avântat, cele mai mișcătoare episoade din Războiul dela 1877—78. Lei 20.—

Creangă I.: Opere complete. Iată una din cărțile cele mai prețuite și mai gustate de cititori — cartea de povești a marelui prozator Ion Creangă.

Limba neaoș românească, presărată cu o mulțime de expresii luate din gura păpărușii, în care sunt asternute operele acesti viguros scriitor graiul curat popular al tuturor poveștilor lui, cum și hazul cu carectiuite, le face deopotrivă de dragi tuturor. Lei 30.—

Cazaban Al.: Păcatul Sfinției Sale. Iată încă unul din cele mai atrăgătoare mănunchiuri de nevele ale marelui nostru humorist Cazaban în toate stărne acestui cuceritoare putere de observație și această notă muncalită ce pune stăpânire pe cititor, de îndată ce prinde să citească vre'o pagină de ori unde, din această carte. Lei 28.—

Căliman N. Dr.: Cum să ne apărăm sănătatea. Iată o carte menită să aducă cele mai mari foloase ori cui îi cade în mână, prin sfaturile bune date anume spre a ne feri de atâtea molime și boale ce ne amenință sănătatea. Lei 6.—

Dulfu P.: Gruia lui Novac. Este povestirea faptelor vitejești ale unuia din cele mai dragi eroi ai poporului nostru, Gruia lui Novac, cum îi stie tot norodul. Scriitorul povestește cu un avânt din ce în ce crescând în într'o limbă curat românească, prinsă în haina unui vers curgător, minunatele isprăvi vitejești ale lui Novac. Lei 30

Dulfu P.: Isprăvile lui Păcată. Întăia operă cu care popularul scriitor a dăruit literatura noastră și în care ne prezintă pe Păcală, eroul popular al glumelor, ele cărui posed ne fac să rădem cu lacrimi. Această carte a fost premiată de Academia Română. Lei 20.—

Dulfu P.: Dumnezeu și oamenii. O caldă tălmăcire a Sfinției Scripturi pe înțeleșul tuturor, înfăptuită de marelui scriitor popularului scriitor care ne înfățișează într'acea viață a Mântuitorului lumii, povestind în versuri curgătoare și de o rară limpezime de genaiu, trecerea pe pământ a lui Iisus Christos. Lei 20.—